

FAKTA OM VINDKRAFT DYRELIV

I områder hvor det er planer for utbygging av vindkraftanlegg er mange redd for at dette vil påvirke dyrelivet, men det er liten grunn til å bekymre seg for det allmenne dyrelivet. Gjennom programmet «Vindval» har svenske forskere på oppdrag fra Naturvårdsverket og Energimyndigheten undersøkt i hvilken utstrekning vindkraft påvirker mennesker, miljø og natur. Samarbeid mellom to instanser med ulikt mandat har sikret nødvendige og troverdige resultater.

Dyr påvirkes av ulike typer forstyrrelser, også vindkraft. Hvordan forstyrrelser påvirker dyr avhenger av artens økologiske rolle: Mens hjortedyr og andre byttedyr vil ha en flyktende adferd ved menneskelig aktivitet, vil de store rovdyrene i de fleste tilfeller heller forsøke å gjemme seg og «skygge banen». Effektene og adferden vil også påvirkes av årstidene og tid på døgnet, slik som brunsten, næringsstress om vinter og kalving om våren for reinsdyrene. Skjematisk kan en oppsummere vindkraftprosjekt påvirkning i tre faser: bygging, drift og tilbakeføring. Driftsfasen har lengst varighet, og den første og siste, som kan sammenlignes med hverandre, har en mer intens karakter.

Vindkraftutbyggere er godt kjent med at flokkdyr i større grad forstyrres mer enn solitære dyr. Dette vil spesielt gjelde villrein og tamrein. Dette fordi det mest nervøse dyret er utløsende for flokkens reaksjon på en ytre forstyrrelse. Dette er effekter det er forsket mye på om som det tas hensyn til i planleggingen. Foreksempel viser forskning fra Kjøllefjord Vindpark at reinsdyrenes adferd og arealbruk ikke påvirkes.

I motsetning til for fugler kan selvsagt ikke landlevende dyr bli drept av en direkte kollisjon med en turbin, men en kan kunne se negativt effekter på økologi, adferd og fysiologi. For de store viltartene slik som hjortedyrene (herunder også tamrein og andre husdyr) og rovdyr viser undersøkelser fra Sverige at det først om fremst er veien og kraftledningene som vil kunne utgjøre en utfordring. Ikke nødvendigvis som arealinngrep i seg selv, men som følge av økt aktivitet. Forstyrrelsen vil derfor være avhengig av i hvilken

grad området blir regulert eller åpnet for tilgjengelighet etter bygging, og vil kunne komme i konflikt med friluftslivets interesser.

Arealendringene som følge av veier, oppstillingssplasser og nettraseer vil kunne oppfattes som positivt for hjortedyrene. Flere åpne områder, tilgroing av hogstområder, kantsoner og veikanter endrer habitattene til det bedre for dyrene. Flere åpne områder gir bedre beite for hjortedyrene.

Byggeprosessen foregår vanligvis over 1-2 år og innebærer økt trafikk, grunnarbeid og i enkelte tilfeller hogst. Studier av kløvvilt og store rovdyr viser at dyrene kan unngå områder med byggeaktivitet i den perioden byggingen foregår, for så å returnere når den verste forstyrrelsen er forsvunnet. Studiene viser videre at dyr som blir utsatt fra støy, skyggekast, belysning og reflekser viser en skyggende effekt innledningsvis, men at de raskt vender seg til forstyrrelsen. Det samme gjelder for dyr som blir utsatt for annen langvarig og regelmessig forstyrrelse langs trafikkerte veier og gangstier, både med tanke på synsintrykk og lyder.

Signalene fra Sverige er at stasjonære forstyrrelser med regelmessig og forutsigbar aktivitet, slik som i et vindkraftanlegg gir dyrene muligheten til selv å velge å bruke områdene eller ikke, og regelmessigheten tillater dyrene å venne seg til forstyrrelsene.